

Muljeid võidukalt maleturniirilt Taanis

4.-13. septembrini toimus Taanis Borupis järjekordne XtraCon Open. Turniiri nimi tuleneb peasponsori nimest – tegemist on IT-lahendusi pakkuva firmaga. Sama firma on muuseas ka Taani klubide kõrgliiga peasponsor (selles liigas olen ka mina paaril viimasel hooajal osalenud). Minul seisis ees turniirivõidu kaitsmine, sest eelmisel aastal olin ma sealsamas olnud edukas 7 punktiga 9st.

Kui eelmisel aastal oli turniir veel laiemale avalikkusele vähem teada ja “poolsalajane”, siis nüüdseks olid paljud vanad hundid lõhna ninna saanud ja heale turniirile kohale tulnud. Huvitav oli see, et kohale olid tulnud kõigi kolme Balti riigi tipud. Lätist oli turniiril rahvusvaheline suurmeister Normunds Miezis ja Leedust rahvusvaheline suurmeister Sarunas Sulskis. Kohe tuleb aga märkida, et nii-öelda Balti sõprust jagus vaid väljapoole malelauda, kõik meie omavahelised partiid olid väga pingelised ja keegi siin kellelegi midagi ei kinkinud.

Tavaliselt saavad tugevamad mängijad esimese paari vooru jooksul eksamineerida endast pea-paari jagu madalama tasemega mängijaid. Siin aga oli kasutusel kiirendatud süsteem, mis juba esimeseks vooruks tõi mulle, kes ma olin esimese asetusega, vastaseks rahvusvahelise meistri. Mis siis ikka, soojenduseks ei ole ju paha. Esimeseks vooruks ette valmistada sisuliselt ei olnud võimalik ja nii otsustasin viia mängu (suhteliselt) vähemtuntud radadele. See toimus, vastane ei tunnetanud seisu iseärasusi ning sain valgetega suure ülekaalu, mille pärast ajakontrolli punktiks vormistasin.

Malematš linna keskväljakul

Nüüd mängiti turniiri esimeses pooles veel kolm partiid, millest ma sain 2,5 punkti lisaks. Seejuures sain ühes partiis taaskord kinnitust, kui oluline on males mälu hea funktsionaalsus. Mul ei olnud vajalikul määral meeles ühe terava variandi peensused ja sattusin seal mustadega raskustesse. Siiski õnnestus mul enda ajapuuduses vastane segadusse ajada ja partii veel ilusa taktikalise löögiga enda kasuks otsustada.

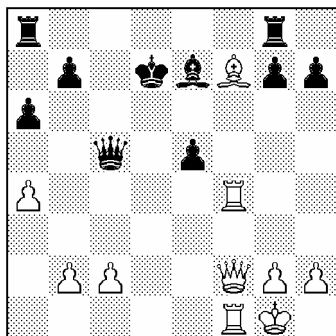
Sellega läks turniir pikemale puhkusele. Mängijatel oli kosumiseks aega tervelt kolm päeva. See sobis neile osalejatele, kes muudu poleks saanud oma töökohustuste tõttu osaleda. Minagi kulutasin puhkepäevi produktiivselt ja seadsin plaane, kuidas turniiri teisest poolest maksimum võtta.

Lisaks olid korraldajad organiseerinud linna keskväljakul kahe suurmeistri mõõduvõtu suurte malenditega. Üheloole olin mina ja vastaspoolel vana hea Läti sõber Miezis. Asi toimus kiirmale formaadis, kus peale nupu ümberpaigutamist tuli teha kiired sammud ja vastase kell käivitada. Ma teadsin, et turniiril tuleb mul niikuinii varsti Mieziges mängida ja seetõttu kasutasin väikest sõjakavalust, mängides nii-öelda nurgatagust varianti. Lätlane, kes on minust pisut lühem, nägi laual toimuvat ilmselt paremini ja pärast seda, kui ma olin keeldunud käikude kordamisest (misjärel oleks tulnud higistada välkmales normaalse malelaua taga), kuhjas ta kõik oma jõud minu kuninga ümber ja kiired jalad enam ei aidanud – aeg sai otsa koos seisuga. Vähemalt Miezis sai üle linna kuulsaks, sest järgmisel päeval oli tema foto, mille me juba pärast partiid lavastasime, kohaliku ajalehe esileheküljel. Aga peagi läksid noodid jälle hoopis tõsisemaks, sest jätkumas oli põhiturniir. Minul tuli kokku minna Sulskisega. Minul valged. Vastane natuke eksis, kui arvas, et ma võin teda juba teisel käigul üllatada (ta pidas silmas ühte uljast avangut, mida varastel aastatel armastas mängida Keres ning mille “ümberlökkamise” kohta avaldas omal ajal artikli Fischer). Tegelikult üllatasin ma teda juba avakäigul. Selles suhtes võib

valge muidugi omada ülisuurt eelist – varem üllatada pole lihtsalt võimalik. Netis võis mõni huviline jälgida, et Külaots löi d4xc5 ja vahetas lipud – tahab vanamehelikku viiki teha. Tegelikuses olid lood pisut peenemad. Vastasel siiski õnnestus mind ka üllatada – kolmandal käigul. Nüüd oli vajalik vasturohi – uus üllatus. Valisin jätku, millega minu silme all Ivan Sokolov purustas Rootsi liigas 2004 Sergei Ivanovi. Lisaks on jätk kuulunud viimasel ajal Vassili Ivantšuki repertuaari. Asi, mille ma mälus sobramise ajal ära unustasin oli see, et Sulskis oli olnud Ivantšuki sekundant ja tema partii Arkadi Naiditšiga oli talle üsnagi tuttav. Säilitasin küll minimaalselt parema seisu, kuid liiga palju aega kulus sellele, kuidas vältida selle miniparemuse sulamist. Vankrilõppmängus pidin juba ise tegema paar täpset käiku, et siis juba sisuliselt tühja laua juures viiki leppida. Nüüd tuli võtmepartii. Mängisin Miezišega ja taas sain valged. Põhjuseks see, et temal oli pool punkti rohkem ja seega vaheldus tema värv. Turniiri võidule pretendeerimiseks oli vajalik konkurent maha rahustada. Mul õnnestus Mieziš käikude järjekorraga üle kavaldada ja ta scheveningeni territooriumile meelitada. Kui Paulseni laadsetes seisudes tunneb ta end kui kala vees, siis siin pidi ta ammu väljakujunenud postulaate laua taga esmaavastama. Tulemus oli musta jaoks kurb, kuid usun, et otsepildis partiid jälginutele oli *entertainment value*’t küllaga.

Kaido Külaots - Normunds Mieziš

1.e4 c5 2.Rf3 e6 3.d4 cxd4 4.Rxd4 a6 5.Oe2!? [Väike nipp.] 5...Rf6 6.Rc3 d6 [Õnnestus, ebatavaline käikude järjekord õigustas end.] 7.O-O Oe7 8.f4 Lc7 9.a4 Rc6 10.Oe3 Rxd4?! [Konkreetselt siin ei ole see vahetus päris põhjendatud.] 11.Lxd4 [Kui saab lipuga võtta, siis tuleb seda tavaliselt teha.] 11...e5 12.Ld3 exf4 13.Vxf4! Oe6 14.Vaf1 Rd7 [Alternatiiv oli siin 14...O-O. Probleem on aga selles, et seda käiku on väga ohtlik teha. Järgneda võiks 15.Vxf6 Oxf6 16.Vxf6 gxf6 17.Od4 ja ehkki valge on kahinud kaks kvaliteeti, siis mängiks Mieziš sellist seisu ainult valge poolt.] 15.Rd5 [Oluline on takistada musta loomulikku ümbergrupeerumist.] 15...Lc6 [15...Oxd5 16.Lxd5 ja siis on liiga palju lööke f7-l. 16...Re5 17.Vxf7! valge võiduga.] 16.Od4 Re5 17.Lg3 Vg8 [Selle käigu tegi Mieziš kohe. Mina nii ei saaks. Vaatasin siin lõkse, mis on seotud käiguga 17...Rg6 ja siin on valgel palju võimalusi, mille seast lugeja võib endale sobiva valida.] 18.Lf2 [Surve f7-le on väljakannatamatu.] 18...Oxd5 [Nüüd läheb asi forsseerituks.] 19.exd5 Lxd5 20.Oxe5 dxe5 21.Oc4! Lc5 22.Oxf7+ Kd7 [22...Kf8 järel ei jää musta liputiivast suurt midagi alles. Partiijätk on hoopis huvitavam ja kindlasti tüüpiline Mieziše stiilile – ta pakub lahkelt vastasele eksimisvõimalusi. Objektiivselt on musta seis siiski läbi. 23.Vc4 Lxf2+ 24.Vxf2 Vh8 25.Od5+ Of6 26.Oxb7 on lootusetu.]

23.Vd1+ Kc6 24.Od5+! [24.Vc4? oleks siin viga. Must saab mängida 24...Lxc4
25.Oxc4 (25.Lf3+?? e4 musta võiduga) 25...Oc5 26.Od5+ (26.Ob5+?? axb5 27.axb5+
Kxb5 28.Vd5 Va1+ musta võiduga) 26...Kb6 27.a5+ Kb5 28.c4+ Kb4 väga
humoorikas variant, mille lõpus must jääb ellu!]
24...Kb6 25.Vb4+ [Huvitavad geomeetriselised motiivid.] 25...Ka5 [Tavaliselt siit
turvalist pesa ei leia.] 26.Vxb7 Lxf2+ 27.Kxf2 Oc5+ 28.Ke2 [Musta probleemiks on
nüüd see, et vage oda tuleväljas on mõlemad vankrid.] 28...Vab8 29.c3 Vxb7 30.Oxb7
[30.b4+ oli samuti võimalik. Asi on selles, et pärast 30...Kxa4 31.Oxg8 Oa7 tuleb
32.Oc4 Ka3 33.Vd2 matiga.] 30...Kxa4 31.Oc6+ [Võidab piisavalt materjali.]
31...Ka5 32.b4+ Oxb4 [32...Kb6 33.Od5 valge võiduga.]
33.cxb4+ Kxb4 34.Oe4 a5 35.Vd7 a4 36.Vb7+ Kc3 37.Va7 Kb4 38.Vb7+ Kc3
39.Va7 [Iga käiguga lisandus kellale 30 sekundit.] 39...Kb4 40.Oc2! [Juhatab sisse
väikese lõpukombinatsiooni.] 40...a3 41.Va4+ Kc3 42.Oxh7 Vh8 43.Vxa3+ Kb4
44.Vh3 [Ja kõik on kaistud.] 44...g6!? [Äkki on valge juba välja lülitunud...] 45.Ke3
[Tõele au andes võitis siiski ka "hooletu" 45.Oxg6 Vxh3 46.gxh3 Kc5 47.h4 Kd6
48.h5 Ke7 49.h6 Kf8 (49...Kf6 50.Oh5) 50.Oh7! Kf7 51.Ke3 Kf6 52.h4 ja topeltettur
on siin abiks.] 45...Kc5 46.Ke4 Kd6 47.Vh6 1:0.

Võit viimases voorus kindlustas 1.-2. koha

Edasi tuli must laupäev. Selles suhtes, et toimus kaks vooru ja ma pidin mõlemas
mängima mustadega. Esimeses neist kontrollisin vastase dokumendid ära ja pakkusin
siis viiki. Kaalutlus oli selline, et jätta energiat õhtuseks valgeks partiiks. Üllatus oli
aga suur, kui loosimasin mulle ka teiseks partiiks mustad tahtis anda. Vastaseks Taani
üks suuremaid noori lootusi, Jakob Vang Glud. Millised olid tema kaalutlused ma ei
tea, aga igaljuhul pakkus ta mulle pärast nuppude väljatoomist viiki. Mõtlesin korra
turniiriseisu peale ja visualiseerisin võimalikke viimase vooru arenguid ja võtsin siis
pakutu vastu. Sulskis pani samal ajal oma variantide lugemise oskused (mida ta
kindlasti sai omal ajal arendada muuhulgas Botvinniku-Kasparovi koolis) maksvusele
partiis Shokeriga ja asus ainuliidriks.

Olukord ei olnud siiski lootusetu. Mul olid viimases voorus valged rahvusvahelise
meisteri Bromanni vastu, sellal, kui Sulskis mängis mustadega Gludiga. Bromann oli
eelmises voorus just ära karistanud Mieziise *blackoudi*.

Sulskise viimase vooru partii lõppes pärast suuri seiklusi viigiga. Minu partii lõppes
turniiri viimasena. Kuigi võitlus oli pikk, olid sündmused siiski kogu aeg minu
kontrolli all. Saavutasin avangust seisu, misjärel mäng käis sisuliselt kahele
tulemusele. Vastane midagi ette ei jättnud, kuid vankri tragikoomiline asend a7-l pidi
varem või hiljem ennast tunda andma.

Suur paremus vormus lõpuks punktiks tabelis ja sellega jagasin 7 punktiga Sulskisega
1.-2. kohta. Ei olegi nii väga paha. Turniiriga teenisin ka viis-kuus FIDE
reitingupunkti.

Korraldajaid peab muidugi kiitma. Tingimused oma võimaluste avamiseks olid
loodud väga head (majutus, toitlustamine, jooksvate probleemide lahendamine). Ole
ainult mees ja mängi! Kui ilm lubab, siis kohtume järgmisel aastal uuesti!

Kaido Külaots,
rahvusvaheline suurmeister